

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.150/2022/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Tóth-Buzi Beáta ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a Dr. Marsi Edit Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Marsi Edit ügyvéd, cím) által képviselt I. rendű alperes neve (cím) I. rendű és a dr. Vígvári Katalin ügyvéd (cím) által képviselt II. rendű alperes neve (cím) II. rendű alperesekkel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.20.893/2019/69. számú ítélete ellen a felperes által 71. és 72., az I. rendű alperes által pe-dig 73. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, az I. rendű alperes által fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 5 500 000 (ötmillió-ötszázezer) forintra felemeli, az ezt meghaladó sérelemdíj megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezését pedig helybenhagyja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét – a perköltség, a le nem rótt ille-ték és az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a perfelvételi szaktól kezdő-dően új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes másodfokú perköltsége 180 000 (száznolcvanezer) forint, az I. rendű alperes másodfokú perköltsége 82 868 (nyolcvankétezer-nyolcszázhatvannyolc) forint, a felperes fellebbezésének feljegyzett illetéke 440 000 (négy-száznegyvenezer) forint, az I. rendű alperes fellebbezésének feljegyzett illetéke 208 800 (kétszáznyolcezer-nyolcszáz) forint.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 20... a..... 2.. napján közlekedési balesetet szenvedett, amelynek során a bal combcsont többszörös nyílt törését, zúzódását, bevérzését, többrendbeli felületes zúzott sebzését, az orrnyereg jobboldalának hámosorzosolását, a mellkasfal mindkét oldalának zúzódását, bevérzését, a bal könyökcsúcs zúzott sebzését, a bal kéz hát-fel-szín IV-V. ujj-sugár zúzott sebzését, a bal kéz II. ujj alapperc többrendbeli hámosorzosolását és a jobb térd felső fel-színének hámosorzosolását szenvedte el. A sérülések közül a combcsonttörés maradandó testi fogyatékos-ság visszamaradásával gyógyult, amely a bal alsó végtag terhelhetősé-gének csökkenésében, fájdalmas mozgáskorlátozottságában, izomzatának sorvadásában, valamint e végtag rövidülésében nyilvánul meg.

[2] A balesetet a II. rendű alperes okozta, ezért őt a D.-i J. az 59.B.17../20../16. számú elsőfokú és a Debreceni Törvényszék a 18/A.Bf.591/2017/7. számú másodfokú ítéletével bűnösnek mondta ki maradandó fogyatékossgot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. A balesetet okozó gépjármű felelősségbiztosítója az I. rendű alperes volt.

[3] A baleset miatt a felperes 20... a..... 2.-tól 20... sz..... 1.-ig, majd 20... d..... 1-2. között kórházi kezelés alatt állt, amelynek során a sérült combcsontját kétszer is megműtötték: először velőűr-szegezést végeztek, majd eltávolították a felfűrt csavarokat. Miután otthonába bocsátották, a felperes mindkét esetben ápolásra, gondozásra szorult, mert nem tudta hajlítani a lábát, így önállóan nem tudott tisztálkodni és toalettet használni. Az állapota megakadályozta abban is, hogy segítse az élettársát, aki a baleset időpontjában még veszélyeztetett terhes volt, majd 20... n..... 2.-én koraszülöttként világra hozta a felperes első gyermekét.

[4] Bár a felperes a műtéteket követően valamennyi fizioterápiás, masszázs- és rehabilitációs utókezelésen részt vett, a bal lábának funkciója nem állt helyre, mert megterhelés esetén a lába továbbra is beduzzad és fájdalmassá válik. Ezért nem tud mozgással járó játékokat játszani a jelenleg 2 és 4 éves gyermekeivel, nem képes ellátni az egyéni vállalkozóként végzett munkájából: a tejhasznosítású szarvasmarha-tenyésztésből eredő fizikai feladatokat, továbbá nem tud részt venni aktív szabadidős programokon sem. Az állapotában pozitív változás nem várható.

[5] A baleset és annak hátrányos következményei miatt poszttraumás stressz zavar is kialakult a felperesnél előbb közepes, majd súlyos depressziós epizóddal, ezért 20.. f.....-jától 20.. n.....-éig pszichiátriai kezelésre szorult, de még jelenleg is szorongás, feszültség, érzelmi és hangulati labilitás, valamint önértékelési zavar jellemzi. A lelkiállapotában csak akkor következne be tartós pozitív változás, ha javulna a fizikai állapota, és vissza tudna térni a korábbi aktív életviteléhez.

[6] A M.-i és V.-i H. (a továbbiakban: MVH) 2015-ben 40 000 EUR támogatási összeget állapított meg a felperes részére, amelynek fejében a felperes vállalta, hogy az elkövetkezendő 5 évben a pályázatában írt méretűre növeli a gazdaságát, továbbá a 4. évtől kezdődően 1 fő főállású alkalmazottat foglalkoztat. Mivel a baleset után nem tudta ellátni a mezőgazdasági tevékenységgel összefüggő fizikai munkákat, átmenetileg az édesapja segítette ki őt, majd 20.. f.....-jától 1 fő kiegészítő alkalmazására kényszerült. Csökkentenie kellett a tejelő teheneinek számát is azért, hogy így kevesebb legyen a speciális szakértelmet igénylő munka mennyisége, a növendékeket azonban megtartotta annak érdekében, hogy a gazdaságát a pályázatban írt határidőre újra fel tudja építeni, amely utóbb sikerült is neki.

[7] Az I. rendű alperes a pert megelőzően gyógyszerköltség címén 5534 Ft-ot, jogcím nélkül pedig 500 000 Ft-ot fizetett a felperesnek.

[8] A felperes a módosított keresetében arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze az I. rendű alperest kártérítés és sérelemdíj címén 16 358 212 Ft és járulékal, továbbá havi 154 459 Ft költségpótló járadék megfizetésére. A keresete kiterjedt annak megállapítására is, hogy a II.

rendű alperes megsértette a testi és lelki egészséghez fűződő jogát, ezért kérte, hogy a bíróság kötelezze a II. rendű alperest elégtétel adására.

[9] Az I. rendű alperes elismerte, hogy a balesetet a biztosítottja okozta, ennek ellenére a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes nem igazolta, hogy őt olyan vagyoni kár és nem vagyoni sérelem érte, amely a pert megelőzően neki kifizetett összeget meghaladó kártérítést és sérelemdíjat tesz indokolttá. Utalt rá, hogy a kártérítést csökkenteni kell a felperes által 20... a..... 2.-tól 20... j..... 3-ig kapott baleseti táppénz összegével is.

[10] A II. rendű alperes a megállapítási keresetet elismerte, az elégtételadásra irányuló keresetet azonban elutasítani kérte.

[11] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével megállapította, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes testi épséghez és egészséghez való jogát azzal, hogy 20... a..... 2.-án az általa vezetett személygépjárművel közlekedési balesetet okozva a felperesnek maradandó fogyatékoság visszamaradásával járó sérülést okozott. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 11 818 749 Ft-ot, valamint annak ítéletben foglalt kamatát, továbbá 715 000 Ft perköltséget. Kötelezte az I. rendű alperest arra is, hogy 20... m..... 1. napjától kezdődően fizessen meg a felperesnek havi 154 459 Ft járadékot, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította. A felperest 404 300 Ft feljegyzett kereseti illeték és 259 606 Ft állam által előlegezett költség, az I. rendű alperest pedig 688 400 Ft feljegyzett kereseti illeték és 442 031 Ft állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a felperes és a II. rendű alperes egymással szemben perköltség megtérítésére nem kötelesek.

[12] A határozat fellebbezett részének indokolása szerint a jogerős büntetőbíróági ítéletek alapján nem lehet vita tárgya az, hogy a felperes a II. rendű alperes által okozott közlekedési baleset során – e határozatokban írt módon – megsérült. Mindezt az I. rendű alperes maga is elismerte, mint ahogy nem vitatta azt sem, hogy a felperes balesetből eredő vagyoni káráért és nem vagyoni sérelmeiért a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:535. §-ának (1) bekezdése és a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfbtv.) 12. §-a alapján ő köteles helytállni. Ezért a per során csupán abban kellett állást foglalni, hogy a felperes milyen összegű kártérítésre és sérelemdíjra jogosult.

[13] A felperesnek a balesettel összefüggésben 45 750 Ft gyógyszerköltsége, 77 844 Ft ápolási és gondozási költsége, 13 616 Ft üzemanyagköltsége, 79 761 Ft közlekedési kísérői költsége és 39 510 Ft háztartási kisegítői költsége merült fel, amelyekre alappal tartott igényt, ezeken a jogcímeken ugyanakkor további kártérítést nem követelhetett. 500 000 Ft erejéig alapos volt az elmaradt haszon címén előterjesztett keresete is. A felperes nyilatkozata és P. J. tanúvallomása szerint ugyanis a felperes gazdaságában a legtöbb munka a tejelő szarvasmarhák és a tőlük elválasztott borjúk szakszerű ellátásával, fejésével és a tej kezelésével merült fel, amelyet a felperes a baleset miatt nem tudott elvégezni, az édesapja pedig csak ideiglenesen tudta kisegíteni őt. Ezért a felperes arra kényszerült, hogy csökkentse a tejhasznosítású tehénállományát. Nem volt elfogadható az I. rendű alperes azon érvelése, amely szerint kisebb kárral járt volna, ha a felperes megtartja a teheneit, és az inszemináltatást mással végezteti el, ez ugyanis nem csökkentette volna a gazdaságának szakmunkaigényét. A

felperes nyilatkozata szerint a tehénállomány 10 db-bal csökkent, a mezőgazdasági szakértő pedig szakmailag elfogadhatónak találta, hogy ezen állománycsökkenés miatt a felperes 10 db borjútól esett el, amelyek értéke darabonként 50 000 Ft lett volna. Így a felperes elmaradt haszon címén 500 000 Ft megtérítésére tarthatott igényt, az ezt meghaladó keresete pedig nem foghatott helyt.

[14] Alaposnak találta a mezőgazdasági kisegítői költség megtérítése iránt előterjesztett keresetet is. A felperes ugyanis részletesen előadta, hogy milyen munkákat kell elvégezni a tejelő szarvasmarhák ellátása során, amelyet P. J. tanú és a mezőgazdasági szakértő is megerősített. Ezeket a nehéz fizikai munkákat a felperes az orvosszakértő véleménye szerint a balesetben szerzett combsérülésének következtében nem tudta és nem is fogja tudni ellátni. E szakvéleményt az I. rendű alperes alap nélkül vitatta, az orvosszakértő ugyanis a szóbeli nyilatkozata során meggyőzően érvelt amellett, hogy többszörös és darabos nyílt combsonttörés esetén a csontok átépülése ellenére sem várható a funkció teljes helyreállása, mert a letört darabok egybecsúszhatnak és bevézések alakulhatnak ki. Emiatt a felperes bal alsó végtagja rövidebb és kevésbé terhelhető lett, továbbá fájdalmas mozgáskorlátozottság és izomsorvadás is kialakult nála, amelynek igazolásához nem volt szükség speciális képalkotó vizsgálatra, ennek elvégzését – az azzal járó nagy sugárterhelés és speciális gépigény miatt – az orvosszakértő sem tartotta szükségesnek. Mivel a felperes ezt a munkát nem tudta elvégezni, arra kényszerült, hogy kisegítőt vegyen igénybe. Mindez független volt azon pályázati vállalásától, amelyben 1 fő munkavállaló alkalmazását vállalta, hiszen az állatállománya időközben megnőtt és annak összetétele is megváltozott. Így többletköltségei keletkeztek, amelynek mértékét a felek által elfogadott mezőgazdasági szakvélemény határozta meg. E szerint a felperes a 20... a..... 2.-tól 20.. d..... 3.-ig terjedő időre havi 129 709 Ft-ra, összesen tehát 8 301 376 Ft-ra tarthatott volna igényt, ehelyett azonban csupán 6 399 852 Ft-ot követelt, így a kereseti kérelemhez kötött elsőfokú bíróság erre az időszakra ennyit, 202.. j..... 1. napjától kezdődően pedig havi 154 459 Ft-ot ítélt meg neki.

[15] Nem találta alaposnak az I. rendű alperes azon érvelését, hogy a felperesnek kisebb kára keletkezett volna, ha kisegítő alkalmazása helyett visszafizeti a pályázati támogatást. Ennek igazolása ugyanis az I. rendű alperes kötelezettsége volt, aki e körben nemcsak bizonyítékokat és indítványokat, hanem konkrét tényállításokat sem terjesztett elő.

[16] Mivel a baleset során a felperes testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi joga jelentős mértékben sérült, alappal követelt sérelemdíjat. Ennek mértékét arra figyelemmel határozta meg, hogy a felperes maradandó egészségkárosodást szenvedett, amelynek eredményeként csökkent a bal lábának terhelhetősége, és e végtagja fájdalmassá vált. Emiatt nem tudja ellátni az általa korábban végzett mezőgazdasági munkákat, nem tud mozgással járó játékokat játszani és sétálni a gyermekeivel, valamint nem vehet részt aktív szabadidős programokon sem. Immateriális sérelem érte abból eredően is, hogy nem tudott segítséget nyújtani a veszélyeztetett terhes élettársának sem a terhesség során, sem pedig a koraszülött gyermekük gondozásában. A balesettel összefüggésben pszichés betegség is kialakult nála, amely miatt pszichiátriai kezelésben részesült, ennek ellenére – az aggálymentes pszichológus szakvélemény szerint – jelenleg is szorongás, érzelmi és hangulati labilitás, valamint önértékelési problémák jellemzik, amelyek csak akkor javulnának, ha pozitívan változna a fizikai állapota. Erre tekintettel a baleset a családalapítás előtt álló és a vállalkozását épp beindító felperest az életének mindkét alapterületén korlátok közé szorította, ezért az ebből eredő immateriális hátrányok kiküszöböléséhez szükséges sérelemdíj mértékét 3 000 000 Ft-ban határozta meg, amelyből az I. rendű alperes már 500 000 Ft-ot

megfizetett, így további 2 500 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte őt, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította.

[17] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányában döntött a felek perköltségének, a feljegyzett kereseti illetéknek és az állam által előlegezett szakértői díjnak a viseléséről.

[18] A felperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, emelje fel az I. rendű alperes által fizetendő sérelemdíj tőkeösszegét 8 000 000 Ft-ra, valamint állapítsa meg, hogy a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam viseli azt a feljegyzett kereseti illetéket és azt az állam által előlegezett költséget, amelynek a megfizetésére az elsőfokú bíróság őt kötelezte.

[19] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj nem áll arányban az őt ért nem vagyoni hátrányokkal. Nem vette figyelembe kellő súllyal ugyanis, hogy a baleset bekövetkezésekor csupán 30 éves volt, épp családalapítás előtt állt. Nem értékelte azt sem, hogy a baleset során többszörös és darabos nyílt combcsonttörést szenvedett, egyebek mellett egy 11 cm-es csontdarab is levált a lábáról. E sérülést csontgyógyító műtéttel látták el, de a gyógyulás nem volt teljes, ezért a beépített fémet nem lehetett eltávolítani. Ennek eredményeként olyan életet kénytelen élni, amely a nála idősebb generációkra jellemző. A lábának duzzadása és fájdalma miatt a mozgása korlátozott, az életvitele beszűkült. Sok munkaközi pihenőt kell tartania, egyes munkákat nem is tud elvégezni. A gyermekeivel nem tud sétálni, játszótérre menni, aktív játékokat játszani. Pszichés betegség is kialakult nála, amelynek tünetei a baleset óta eltelt 4 év alatt sem szűntek meg, javulás pedig nem várható, hiszen mindez a fizikai állapotától függ, amely szintén nem lesz jobb. A pszichés problémái kihatnak a családi életére is.

[20] Az a tény, hogy a munkaképessége 25%-kal csökkent, csak egy szempont a sérelemdíj mértékének meghatározása során, azt ugyanis a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján mindig az eset összes körülményei alapján kell megállapítani. Ennek során kiemelt jelentősége van annak, hogy a baleset következményei kihatnak a mindennapi életére: a munkájára és a családjára, valamint a fizikai és a lelkiállapotára egyaránt, továbbá nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy e hátrányokat a fiatal kora folytán várhatóan sokáig el kell majd viselnie. Értékelni kell, hogy a kórházi kezelése alatt és azt követően kiszolgáltatott állapotban volt, a veszélyeztetett terhes élettársát nem tudta támogatni, a szülés után a gyermekét nem látogathatta meg, nem foghatta kézbe és a nagyszülőjének temetésén sem vehetett részt. Az ellenoldali végtagját fokozottan kell terhelnie, amely további egészségügyi problémákhoz fog vezetni.

[21] Álláspontja szerint hasonló immateriális sérelmek esetén a bírósági gyakorlat magasabb összegű sérelemdíjat ítél meg, amelynek alátámasztására számos eseti döntésre hivatkozott. Kérte annak figyelembe vételét is, hogy az elmúlt 10 évben jelentősen emelkedett az életszínvonal, így a kárpótlásra szolgáló összeg vásárlóértéke csökkent, ezért az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjból nem tudna hozzájutni olyan új életlehetőségekhez, amelyek kompenzálnák az általa elszenvedett nem vagyoni hátrányokat.

[22] Az I. rendű alperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, szállítsa le az általa fizetendő tőkeösszeget 2 500 000 Ft-ra, a vele szemben előterjesztett keresetet pedig ezt meghaladóan utasítsa el.

[23] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság alap nélkül kötelezte őt a tehenek leadásából eredő elmaradt haszon megfizetésére. Az elsőfokú ítélet ezen része ugyanis kizárólag a felperes azon tényállításán alapult, hogy 10 db tehenet kellett leadnia, ezt az állítását azonban a felperes nem bizonyította. Épp ellenkezőleg: már önmagában az is kétségesse teszi a felperes nyilatkozatának valóságát, hogy a keresetlevelében még 15 tehén leadására hivatkozott. Ezért ez a keresete bizonyítottság hiányában nem volt alapos. Amennyiben pedig a felperes igazolta volna, hogy a baleset miatt 10 tehenet kényszerült leadni, a keresetét azért kellett volna elutasítani, mert ha a tehenek leadása helyett azokat mással inszemináltatja, csupán tehenenként 10 000 Ft kára merült volna fel. Erre tekintettel a felperes nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, elmaradt haszonra tehát semmiképpen sem tarthat igényt.

[24] A felperes alap nélkül követelte a mezőgazdasági kisegítéssel felmerült költségeinek megtérítését is. Ennek oka az, hogy e keresetét meg nem engedett módon emelte fel, így jogsértő az elsőfokú bíróság azon végzése, amellyel a keresetváltoztatást engedélyezte. Bár e végzés szerint a kereset megváltoztatására az egyedszám érdemi tárgyalás megkezdését követően bekövetkezett növekedése adott alapot, a felperes nem erre hivatkozással kérte a keresetváltoztatás engedélyezését, hanem azt állította, hogy a mezőgazdasági szakvéleményt megelőzően – szakértelem hiányában – nem tudta felmérni a kiesett munkák mértékét és költségeit, így ezeket a tényeket csak a szakvéleményből ismerhette meg. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert a felperes a saját vállalkozásának vezetőjeként nyilvánvalóan ismerte az állatainak számát, és tisztában volt az ellátásukhoz szükséges munkák idő- és költségigényével is. Ő maga nyilatkozta továbbá azt is, hogy az állatállománya 2019 óta változatlan, azaz a perfelvétel lezárása után nem változott. Ezért már a keresetindításkor felmérhette, hogy milyen többletköltségei keletkeztek a saját munkájának kieséséből eredően, amelyben nem akadályozhatta meg őt a számviteli szakismeretek hiánya. Az pedig végképp abszurd állítás, hogy a felperes nem volt tisztában azzal, hogy ezek a többletkiadások – a tudtán kívül – tízszer nagyobbak voltak, mint a keresetlevelében követelt havi 15 000 Ft. A Pp. szabályozásával ellentétes lenne a szakvéleményre alapított keresetváltoztatás engedélyezése, ez ugyanis megerősítené azt a korábbi gyakorlatot, amelyben a felperes a szakértővel számoltatta ki a saját követelésének összecszerűségét.

[25] A mezőgazdasági kisegítő költségeinek megtérítése iránti kereset azért sem foghat helyt, mert a felperes a pályázatban a balesettől függetlenül vállalta, hogy a 20... és 20... években 1 főt alkalmazni fog. Téves az elsőfokú bíróság azon érvelése, amely szerint ez a kiadás az üzemméret növekedése miatt kártérítésként elszámolható, mert a pályázat épp a gazdaság növelését célozta, amely meg is valósult. Ezért a felperes csak akkor lett volna jogosult a mezőgazdasági kisegítő alkalmazásával felmerült kiadásainak megtérítésére, ha a pályázatban vállalt 1 főn felül további kisegítőt vett volna fel.

[26] A mezőgazdasági kisegítő költségeit a felperes azért sem követelheti, mert nem igazolta, hogy a végtagrövidülése és annak hátrányos következményei: a terhelhetőség csökkenése és a fájdalmas mozgáskorlátozottság a baleset miatt alakultak ki. Mindezt ugyanis az orvosszakértői vélemény nem támasztotta alá, mert az ehhez szükséges képalkotó vizsgálatot e szakértő annak ellenére sem végezte el, hogy azt ő maga is szükségesnek

tartotta. E vizsgálatot a sugárterhelésre és a gépigényre hivatkozással sem lehetett volna mellőzni, mert enélkül a szakvélemény erre vonatkozó része csupán megalapozatlan feltételezés, amelyre ítéleti döntés nem alapítható.

[27] Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra is, hogy az I. rendű alperesnek kellett volna igazolnia, hogy a pályázati támogatás visszafizetése esetén a felperes kisebb kárt szenvedett volna el. Valójában ugyanis a felperes kötelezettsége volt annak bizonyítása, hogy a támogatás visszafizetése esetén nagyobb lett volna a kára, hiszen ő állította, hogy a kisegítőt a nagyobb kár elkerülése érdekében kellett alkalmaznia. Az elsőfokú bíróság megsértette az eljárási szabályokat is, mert anyagi pervezetés keretében nem tájékoztatta őt arról, hogy álláspontja szerint e körben neki kell konkrét tényállításokat előadnia, és azokat ő köteles bizonyítani is.

[28] A felperesnek járó kártérítést a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdése alapján csökkenteni kellett volna azzal a baleseti táppénzzel, amelyhez a felperes a keresetlevélhez csatolt okiratok szerint 20... a..... 29. és 20.. j..... 3. között hozzájutott. E körben az I. rendű alperes állítási szükséghelyzetben volt, amelyre kifejezetten fel is hívta az elsőfokú bíróság figyelmét. Mivel pedig a felperes nem vitatta azt a tényállítást, hogy ezen időszak alatt 2 966 355 Ft baleseti táppénzt kapott, mindezt valóban kellett volna elfogadni, így ezt az összeget le kellett volna vonni a felperesnek járó kártérítésből. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság mindezt nem tette meg, sőt: az ítéletében erre a kérdésre ki sem tért.

[29] A felperes fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy az ítéltábla hagyja helyben az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperes által fellebbezett részét. Egyetértett az elsőfokú bíróság által ebben a körben kifejtett indokokkal, amelyeket azzal egészített ki, hogy álláspontja szerint nincs helye a baleseti táppénz levonásának, mert nem terjesztett elő jövedelemvesztéséből eredő kártérítés iránti keresetet, más jellegű kárigényekből pedig a baleseti táppénzt nem lehet levonni.

[30] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében szintén azt kérte, hogy az ítéltábla hagyja helyben az elsőfokú ítéletnek a felperes által fellebbezett részét. Ő is osztotta az elsőfokú bíróság által e körben kifejtett indokokat, amelyeket azzal egészített ki, hogy a felperes nem tarthat igényt sérelemdíjra azon nem vagyoni hátrányok után, amelyek a bal lábának mozgáskorlátozottságából, fájdalmából és rövidüléséből erednek, mert nem igazolta, hogy ezek a balesettel okozati összefüggésben következtek be. Érvelése szerint a másodfokú eljárás során nem lehet figyelembe venni a felperes fellebbezésében megjelölt eseti döntéseket, mert azok meg nem engedett módon előterjesztett új tényállításnak minősülnek.

[31] Az ítéltábla a fellebbezések elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései). Ezért nem érintette az elsőfokú ítéletnek a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetre vonatkozó részét, valamint azokat a rendelkezéseit, amelyek elutasították a 8 000 000 Ft tőkeösszeget meghaladó sérelemdíj és a megítélt összeget meghaladó kártérítés iránti keresetet. Erre tekintettel kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a felperes fellebbezési kérelmének megfelelően fel kell-e emelni az I. rendű alperes által fizetendő sérelemdíjat, továbbá az I. rendű alperes fellebbezési kérelmének megfelelően teljes

mértékben el kell-e utasítani a kártérítés iránti keresetet. Ennek eredményeként megállapította, hogy a felperes fellebbezése részben alapos, az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperes fellebbezésével érintett rendelkezései azonban érdemi felülbírálatra nem alkalmasak.

[32] Az elsőfokú bíróság a tényállást a felperes fellebbezésével érintett körben helyesen állapította meg, azonban abból részben téves jogi következtetést vont le, ezért aránytalanul alacsony sérelemdíj megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest.

[33] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése értelmében a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg. E jogszabályi rendelkezés alapján az elsőfokú bíróság helyesen mérte fel, hogy a baleset milyen hatást gyakorolt a felperesre és környezetére, mert hiánytalanul számba vette azokat az immateriális hátrányokat, amelyek a felperest a balesettel okozati összefüggésben érték.

[34] Ebben a körben az I. rendű alperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy a felperes bal lábának rövidülése, fájdalmas mozgáskorlátozottsága, izomsorvadása és lecsökkent terhelhetősége nem a baleset következménye. Ennek oka mindenekelőtt az, hogy a polgári perben eljáró bíróság a Pp. 264. §-ának (1) bekezdése alapján nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a jogerős büntetőbírósági ítélet szerint terhére rótt bűncselekményt. Ahogy azt a Kúria legutóbb a Pfv.III.20.686/2021/4. számú ítéletének [29] pontjában kifejtette: mindez azt jelenti, hogy „...a polgári perben eljáró bíróság nemcsak azt nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem volt bűnös a bűncselekmény elkövetésében, hanem azt sem, hogy nem tanúsította azt a magatartást, amely miatt a bűnösségét megállapították (BH2020.150.). Ez azt is jelenti, hogy amennyiben az elítélt bűnösségét olyan bűncselekményben állapították meg, amelynek tényállási eleme az elkövetési magatartás és a bekövetkezett eredmény közötti okozati összefüggés megléte, a polgári perben a jogellenes magatartás és a beállott eredmény közötti okozati összefüggés fennállása már nem vitatható (BH2020.70.). Továbbá: ha a büntetőbíróság valamely bűncselekmény minősített esete miatt állapította meg az elítélt büntetőjogi felelősségét, a polgári per bírósága a büntető törvényi tényálláshoz tartozó minősítő körülmény fenn nem állását nem állapíthatja meg (Kúria Pfv.III.21.779/2018/5.).” Mivel pedig jelen esetben a büntetőbíróság jogerős ítélete maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt állapította meg a II. rendű alperes büntetőjogi felelősségét, ebben a perben a Pp. 264. §-ának (1) bekezdése alapján nem lehetett vitássá tenni, hogy a minősítő körülményt megalapozó tény, azaz a jogerős büntetőbírósági ítélet szerint a felperes bal lábának csökkent terhelhetőségében, fájdalmas mozgáskorlátozottságában és izomsorvadásában testet öltő maradandó fogyatékosága a balesettel okozati összefüggésben következett be.

[35] Vita tárgyát kizárólag az képezhette, hogy a felperes bal lába a baleset következtében rövidült-e meg, ezt a maradandó fogyatékoságot ugyanis a jogerős büntetőbírósági ítélet nem említette. E tekintetben azonban a per során beszerezett, majd írásban és szóban is kiegészített orvosszakértői vélemény aggálymentes volt, mert az orvosszakértő a szóbeli nyilatkozatában meggyőzően érvelt amellett, hogy a felperes bal lábának rövidülése egyszerű „szabócentivel” megállapítható, továbbá egyértelműen levezette, hogy mindez – a többszörös és darabos nyílt törés gyógyulása során nagy valószínűséggel fellépő csontösszezsúszások, bevérzések miatt – okozati összefüggésben áll a balesettel. Azt, hogy a végtagrövidülés így módon valóban

kimutatható, az I. rendű alperes maga is elismerte (67. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv), annak alátámasztásához pedig, hogy mindez a baleset miatt következett be, alap nélkül követelt további diagnosztikai vizsgálatokat. Olyan adat ugyanis nem volt, amely arra utalna, hogy az orvosszakértő által feltárt mértékű végtagrövidülést nem a baleset, hanem egyéb ok (pl.: veleszületett rendellenesség) idézte elő, hiszen ezt az orvosszakértő az aggálymentes szóbeli nyilatkozatában egyértelműen kizárta. Ilyen körülmények között nemcsak az indokolta az I. rendű alperes által hiányolt képalkotó vizsgálat mellőzését, hogy az nagy sugárterheléssel és komoly gépigénnyel járt volna, hanem az is, hogy annak elvégzése teljesen szükségtelen lett volna. Mindez annak tükrében különösen így van, hogy a felperes mindennapi életére leginkább kiható hátrányos testi következmények nem a végtagrövidülésben, hanem a bal láb csökkent terhelhetőségében, fájdalmas mozgáskorlátozottságában és izomsorvadásában öltenek testet, ez utóbbi hátrányok bekövetkezését és baleseti eredetét pedig az I. rendű alperes a jogerős büntetőbíróági ítélet miatt nem kérdőjelezte meg.

[36] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor is, amikor immateriális sérelemként figyelembe vette a felperes által átélt hosszadalmas kezelési folyamatot, a kétszeri műtétet, az azt követő kiszolgáltatottságot, a 25%-os munkaképesség-csökkenést, a baleset folytán kialakult pszichés megbetegedést, annak jelenleg is fennálló tüneteit, a felperes családfenntartói és apaszereppel kapcsolatos frusztrációját. Nem tévedett akkor sem, amikor ez utóbbi körben értékelte, hogy a felperes nem tudott segíteni az első gyermeküket veszélyeztetett terhesként váró, majd e gyermeknek koraszülést követően életet adó élettársának, továbbá nem tudott és nem is fog tudni részt venni apaként a gyermekei életében úgy, ahogy azt magától elvárna. Nem hagyta figyelmen kívül továbbá, hogy e hátrányokat a felperes fiatalkorban: 30 évesen szenvedte el, amikor épp családalapítás előtt állt, és a vállalkozása beindításával foglalkozott, azaz az életének azon időszakában volt, amelyben különösen nagy szükség lett volna az aktivitására.

[37] Nem kétséges tehát, hogy az elsőfokú bíróság hiánytalanul számba vette azokat az immateriális hátrányokat, amelyek a felperest a balesettel okozati összefüggésben érték, egyértelmű azonban az is, hogy ezeket a hátrányokat nem értékelte kellő súllyal, és figyelmen kívül hagyta az egységesség követelményét, vagyis azt a jogos társadalmi elvárást, hogy a közel azonos mértékű nem vagyoni hátrányokért hasonló ár- és értékviszonyok között hasonló nagyságrendű nem vagyoni kárpótlás kerüljön megállapításra. A hasonló esetekben kialakult bírói gyakorlatot jól példázza a Kúria Pfv.III.20.655/2009/4. számú ítélete, amelyik a kár bekövetkeztekor uralkodó ár- és értékviszonyok között – 20%-os közrehatás mellett – 3 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg annak a károsultnak, aki 51 évesen egy 2001. évi baleset során többszörös csonttörést szenvedett, a munkaképessége 26%-kal csökkent, megrövidült a bal alsó végtagja és korlátozottá vált a bal csípőjének mozgása. Megfelelő viszonyítási alap a Kúria Pfv.III.21.437/2016/3. számú ítélete is, amelyik a kár bekövetkeztekor uralkodó ár- és értékviszonyok között 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg annak a károsultnak, aki egy 2008. évi baleset során fiatal korban szenvedett darabos combcsonttörést, 1 cm-es végtagrövidülést és minimális izomsorvadást, 10%-os munkaképesség-csökkenés és életmódbeli beszűkülés mellett. Jó példa a Kúria Pfv.III.22.392/2016/6. számú ítélete is, amelyik a kár bekövetkeztekor uralkodó ár- és értékviszonyok között 5 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést ítélt meg annak a károsultnak, aki 42 évesen egy 2009. évi balesetben darabos combcsonttörést szenvedett, ennek következtében pedig az alsó végtagja 1 cm-rel rövidebb lett, 29%-kal csökkent a munkaképessége, nehezítetté vált a járása, és csökkent a lábának terhelhetősége.

[38] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmével ellentétben nem minősül meg nem engedett új tényállításnak az, hogy a felperes a hasonló esetekben kialakult bírói gyakorlatot példázó eseti döntésekre – köztük egyebek mellett a fenti ítéletekre is – elsőként csak a fellebbezésében hivatkozott. A bírói gyakorlat bemutatása ugyanis nem a per eldöntéséhez szükséges tényállás része, hanem olyan jogi érvelés, amelyet akár a fellebbezés keretei között is elő lehet terjeszteni, mindezt tehát a Pp. 373. §-ának (2) bekezdése alapján nem lehetett figyelmen kívül hagyni. A felhívott ítéletek által fémjelzett bírói gyakorlat alapján pedig egyértelmű, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj a felperes által elszenvedett testi és lelki sérelmekhez, a károsodáskor uralkodó ár- és értékviszonyokhoz, valamint a hasonló esetekben hozott bírói döntésekhez képest is túlzottan alacsony.

[39] Ezért az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy a felperes 6 000 000 Ft sérelemdíjra jogosult, ez áll ugyanis arányban az általa fiatal korban, egy kiemelt aktivitást igénylő, érzékeny időszakban elszenvedett, maradandó testi fogyatékoságot és pszichés betegséget előidéző, a mindennapi életét mind a családja körében, mind pedig a munkavégzése során jelentősen befolyásoló nem vagyoni sérelmekkel. Ez az összeg megfelel a hasonló ügyekben követett bírói gyakorlatnak, továbbá kifejezi azt a változást is, amely az összehasonlításra alkalmas határozatok alapjául szolgáló időpontok és a perrel érintett baleset között eltelt évek során az ár- és értékviszonyokban bekövetkezett. Mivel pedig az I. rendű alperes a pert megelőzően 500 000 Ft-ot már megfizetett a felperes részére, az ítéltábla az általa fizetendő sérelemdíj tökeösszegét 5 500 000 Ft-ra emelte fel. Az ezt meghaladó sérelemdíj iránti keresetet elutasító elsőfokú rendelkezést ugyanakkor helybenhagyta, ennél magasabb összegű sérelemdíjra ugyanis a felperes a kifejtett okok miatt – sem a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlat, sem pedig a kár bekövetkezésekor fennálló ár- és értékviszonyok tükrében – nem tarthat igényt.

[40] Az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet azon rendelkezéseit támadta, amelyekben az elsőfokú bíróság – részben egyösszegben, részben pedig járadék formájában – kártérítés megfizetésére kötelezte őt. Az elsőfokú ítélet ezen része azonban nem volt alkalmas az érdemi felülbírálatra, mert az elsőfokú bíróság – az I. rendű alperes fellebbezési érvelésével egyezően – nem merítette ki az I. rendű alperes ellenkérelmét. Ennek oka az, hogy figyelmen kívül hagyta a 3. sorszámú ellenkérelemben előterjesztett, majd a 16. sorszámú előkészítő iratban pontosított azon nyilatkozatot, amelyben az I. rendű alperes azt kérte, hogy a bíróság a Ptk. 6:522. §-ának (3) bekezdése alapján csökkentse a kártérítést azon baleseti táppénz összegével, amelyhez a felperes a keresetlevél mellékletét képező okiratok tanúsága szerint 20... a..... 2.. és 20... j..... 3. között jutott hozzá. E mulasztás folytán az elsőfokú bíróság ebben a körben nem fogatosított további eljárás cselekményt, így nem vizsgálta, hogy az I. rendű alperes alappal hivatkozott-e az állítási szükséghelyzet szabályaira, nem nyilatkoztatta meg a felperest, hogy vitatja-e az I. rendű alperes táppénz összegére vonatkozó konkrét tényállítását, továbbá nem foglalt állást a felperes azon érvelésének megalapozottságáról sem, amely szerint a baleseti táppénzt a perben érvényesített kártérítési igényekre nem lehet elszámolni. Mindez azt eredményezte, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes fellebbezésével érintett körben megsértette a Pp. 341. §-ának (1) bekezdését, a Pp. 342. §-ának (1) bekezdését és a Pp. 346. §-ának (5) bekezdését, hiszen nem bírálta el az I. rendű alperes baleseti táppénz levonására irányuló ellenkérelmét, erre az érdemi döntése nem terjedt ki.

[41] Ezt az eljárási szabálysértést az ítéltábla a másodfokú eljárásban nem küszöbölhette ki, így az elsőfokú bíróság helyett nem bírálhatta el a figyelmen kívül hagyott védekezést. Ennek oka az, hogy az I. rendű alperes el nem bíralt védekezése kihatott az elsőfokú bíróság által megalapozottnak talált valamennyi kártérítési keresetre, így olyan jelentős kérdésnek minősült, amelyben az ítéltábla nem tehetett egyfokúvá az eljárást, és nem vonhatta el a felek rendes jogorvoslathoz fűződő jogát. Ahogy azt a Kúria a Pfv.I.21609/2018/4. számú határozatának [16] pontjában kifejtette: „a következetes bírói gyakorlat szerint az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből és indokolásából egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az ítéleti döntés valamennyi kereseti kérelemre kiterjed. Amennyiben ez nem állapítható meg, a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét ki kell egészítenie vagy hatályon kívül helyezése mellett az eljárás megismétlését kell elrendelnie – így foglalt állást a Kúria a Kfv.V.35.362/2013/8. számú döntésében és az Alkotmánybíróság a 24/2018. (XII.28) AB számú határozata [21] és [22] pontjában.” Ez az iránymutatás jelen helyzetben is irányadó volt, amelyet a Kúria BH2021.200. szám alatt meghozott Pfv.V.21.509/2019/12. számú ítélete is megerősített. E szerint: „a bíróság ítéletének a perben állított jogra akkor is ki kell terjednie, ha azt nem a felperes a keresetében, hanem az alperes az anyagi jogi kifogása útján terjesztette elő. A felperes által érvényesített jog érvényesíthetőségét gátló anyagi jogi kifogás elbírálásának mellőzése a per érdemére kiható, lényeges eljárási szabálysértés.”

[42] Ez az eljárási szabálysértés ugyanakkor kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletének azon részét érintette, amelyet az I. rendű alperes fellebbezéssel támadott. Nem hatott ki tehát az elsőfokú ítélet nem fellebbezett rendelkezéseire, így azokra sem, amelyekkel az elsőfokú bíróság az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kártérítési keresetet – a baleseti táppénztől független, egyéb ok miatt – elutasította. Nem befolyásolta továbbá a sérelemdíj iránti kereset elbírálását sem, hiszen az I. rendű alperes a baleseti táppénzt csak a terhére rótt kártérítésből kérte levonni. Az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértés ugyanakkor megakadályozta az I. rendű alperes fellebbezésének teljes körű elbírálását, erre ugyanis csak akkor lett volna lehetőség, ha az elsőfokú ítélet az ellenkérelemre teljes körűen kiterjed.

[43] A kifejtett okok miatt az ítéltábla a Pp. 341. §-ának (2) bekezdése alapján részítéletet hozott, amellyel az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az I. rendű alperes által fizetendő sérelemdíj tökéösszegét 5 500 000 Ft-ra felemelte, az ezt meghaladó sérelemdíj megfizetése iránti keresetet elutasító rendelkezését pedig helybenhagyja. Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét ezt meghaladóan, azaz az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kártérítési keresetnek helyt adó részében a Pp. 381. §-a alapján – a perköltség, a le nem rótt illeték és az állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasította.

[44] Az eljárást a perfelvételi szaktól kell újratekdeni. Ennek során az elsőfokú bíróságnak először is meg kell nyilatkoztatnia a felperest az I. rendű alperes által hivatkozott állítási szükséghelyzet tárgyában, és fel kell hívnia őt arra, hogy nyilatkozzon: vitatja-e, hogy az I. rendű alperes által megjelölt összegben kapott baleseti táppénzt, ha pedig vitatja, akkor jelölje meg és igazolja az általa kapott baleseti táppénz összegét. Emellett lehetőséget kell biztosítania a felek számára ahhoz, hogy megtegyék a nyilatkozataikat az I. rendű alperes figyelmen kívül hagyott védekezésének elbíráláshoz szükséges körben, majd olyan – kellően

megindokolt – érdemi döntést kell hoznia, amely – egyebek mellett – kiterjed a felek ezen védekezéssel kapcsolatos valamennyi érvelésére.

[45] Az érdemi döntésben az elsőfokú bíróságnak – e védekezés elbírálása során – először azt az elvi kérdést kell eldöntenie, hogy valamennyi megítélt kártérítést csökkenteni lehet-e a baleseti táppénz összegével, vagy a felperes érvelésének megfelelően a táppénzt csak a kiesett jövedelem pótlására irányuló kártérítésből kell levonni. Másodszor: amennyiben az elsőfokú bíróság az utóbbi álláspontot fogadja el, akkor abban is állást kell foglalnia, hogy a megítélt kártérítési összegek közül melyik irányul a kiesett jövedelem pótlására. Mindez azért szükséges, mert van olyan kereset, amelyet a felperes kifejezetten az elmaradt hasznának megtérítése iránt nyújtott be, és van olyan is, amelyben a saját kiesett munkaerejének értékét kéri megtéríteni, ez utóbbiért pedig ellentételezést kizárólag az általa elért jövedelemből kaphat. Harmadszor: e kérdések megválaszolása után az elsőfokú bíróságnak – akár az állítási szükséghelyzet szabályainak alkalmazásával, akár a felperes által felajánlott bizonyítás foganatosítása után – állást kell foglalnia abban is, hogy a felperes milyen összegű baleseti táppénzt kapott. Ekkor kerül ugyanis abba a helyzetbe, hogy megalapozott döntést hozhasson az I. rendű alperes teljes ellenkérelméről és – ezen keresztül – a felperes megismételt eljárás tárgyát képező kártérítési keresetének megalapozottságáról.

[46] Az ítéltábla a Pp. 386. §-ának (3) bekezdése alapján csupán megállapította a felek másodfokú perköltségét és a feljegyzett fellebbezési illeték összegét, mert ennek viseléséről csak a pernyertesség-pervesztesség arányának ismeretében, azaz kizárólag a folytatódó eljárást befejező határozatban lehet majd döntést hozni. Ennek során figyelembe vette, hogy a felperes fellebbezésének perértéke 5 500 000 Ft, az I. rendű alperes fellebbezésének perértéke pedig 2 609 979 Ft volt (45 740 Ft gyógyszerköltség, 77 844 Ft ápolási-gondozási költség, 13 616 Ft üzemanyagköltség, 79 761 Ft közlekedési kíséreti költség, 39 510 Ft háztartási kisegítői költség, 500 000 Ft elmaradt haszon és a Pp. 21. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján a havi 154 459 Ft költségpótló járadék egyévi értéke, azaz 1 853 508 Ft). Ehhez képest a felperes fellebbezése folytán feljegyzett illeték 440 000 Ft, az I. rendű alperes fellebbezése folytán feljegyzett illeték pedig 208 800 Ft volt.

[47] A felperes mind a saját, mind pedig az I. rendű alperes fellebbezése kapcsán felszámított jogi képviselői munkadíjat, így ennek összegét az általa csatolt ügyvédi megbízási szerződés alapulvételével 150 000 Ft + 30 000 Ft, azaz 180 000 Ft-ban határozta meg, és arra – a jogi képviselő alanyi mentessége folytán – nem számított fel általános forgalmi adót.

[48] Az I. rendű alperes csak a saját fellebbezésével kapcsolatos jogi képviselői munkadíjat számította fel, amelynek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 65 250 Ft + áfa, azaz 82 868 Ft-ban állapította meg.

Debrecen, 2022. május 26.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró

